

[Stats- og udenrigsministeren.]

udveksling, noget af det, som venskabet eller i hvert fald afspændingen mellem nationerne må bygge på.

Jeg vil gerne have lov til at fremhæve, at den danske regering til stadighed har søgt på en række praktiske områder at gennemføre ordninger, der mindsker de med ikke-anerkendelsespolitikken forbundne besværligheder og ulemper. Det gælder samhandelen, det gælder rejsesamkvetmet, og det gælder i det hele de menneskelige kontakter med befolkningen i Østtyskland. Vi har flere gange med held ved forhandlinger med NATO-partnerne fået indført lemper i den ordning, hvorefter østtyskere, hvis pas ikke anerkendes som gyldig rejselegitimation, af de allierede myndigheder i Berlin kan få udstedt de såkaldte kontrolrådspas. Jeg er bekendt med, at det ikke altid har været sådan, at østtyske myndigheder har været interesseret i at udnytte disse ordninger. De har nægtet — det er der eksempler på — østtyske statsborgere udrejsetilladelse og derved på en måde stillet sig afvisende over for de forsøg, vi har været med til at sætte i gang, på at lette kontakten, udbygge kontakten, mellem befolkningen i Danmark og i Østtyskland.

Jeg vil slutte med at sige, at vi ikke kan gå med til vedtagelsen af dette forslag. Derimod kan jeg tilslutte mig det, hr. Gert Petersen sagde om, at man i et udvalg, hvis et sådant bliver nedsat, videre kan drøfte disse problemer, og dér vil jeg være rede til at fremkomme med yderligere oplysninger og yderligere uddybe det særdeles vigtige emne, der her er sat til debat.

Per Hækkerup: Jeg kan tiltræde de betragtninger, som stats- og udenrigsministeren har gjort gældende vedrørende det foreliggende forslag. Jeg kan tiltræde de principielle synspunkter og også de betragtninger vedrørende den internationale politiske situation og den udvikling og de udviklingsmuligheder, som ministeren omtalte. Vi kan derfor heller ikke fra socialdemokratiets side anbefale forslaget. Jeg skal ikke knytte mange kommentarer til det ud over min tilslutning til det, stats- og udenrigsministeren sagde, men vil alligevel gerne gøre et par enkelte bemærkninger.

Hr. Gert Petersen omtalte, at den omstændighed, at vi havde undladt at anerkende de tre pågældende områder, var udtryk for en straffeforanstaltning, en sanktion over for de pågældende områder eller stater, hvad man nu vil kalde dem. Det mener jeg ikke man kan sige med rette. På det tidspunkt, da disse delinger fandt sted, og i den efterfølgende periode var spørgsmålet om anerkendelse et spørgsmål om et valg imellem, om man ville anerkende det ene eller det andet område. Jeg mener heller ikke, at der i udviklingen i disse områder senere er sket noget, der kunne gøre det nødvendigt for Danmark at ændre sit standpunkt, men jeg vil understrege, at hvis man unddrager et land anerkendelse, er denne unddragelse udtryk for en sanktion, mens den oprindelige ikke-ankendelse var udtryk for en tvangssituation, hvor vi måtte vælge imellem at anerkende det ene eller det andet.

Jeg vil også gerne understrege, at da vi i sin tid foretog valget imellem, hvilke områder der skulle anerkendes fra dansk side som stater, måtte naturligvis en række overvejelser finde sted af hele den da eksisterende internationale situation, af de muligheder, der fandtes for igennem vore beslutninger at kunne bidrage til at bedre denne situation; men der måtte naturligvis også finde overvejelser sted om varetagelse af konkrete danske interesser, og man kan efter min opfattelse ikke se bort fra, at både hvor det drejede sig om Korea, om Vietnam og om Tyskland, lå de danske interesser handelsmæssigt, trafikalt og vedrørende beskyttelse af søfolks interesser osv. aldeles overvejende på de stater, vi anerkendte, og jeg ville finde det urigtigt, om man ikke i sin anerkendelsespolitik også tog hensyn til at varetage disse erhvervsmæssige og personlige interesser for danske statsborgere. Men jeg er enig i, at det naturligvis ikke kan være en motivering, der kommer i første række; den afgørende motivering må være den politiske vurdering, når det folkeretlige grundlag for en anerkendelse er til stede, den politiske vurdering af det hensigtsmæssige i anerkendelsen. Jeg er derfor enig med hr. Gert Petersen i, at det også i dag må være en vurdering af de samlede konsekvenser, der ville følge af, at Danmark ændrede sin